

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä

9.9.2024 klo 10–12.30

Jäsenet

Läsnä/este	Etunimi	Sukunimi	Nimeävä organisaatio	Oma organisaatio
paikalla	Ella	Bingham	Finn-ARMA	Aalto-yliopisto
este	Jyri	Hämäläinen	Unifi	Aalto-yliopisto
este	Tuija	Gadd	Tutkijajäsen (Tulanet)	Ruokavirasto
paikalla	Minna	Harjuniemi	FUCIO & AAPA	Helsingin yliopisto
paikalla	Jari	Hämäläinen	Unifi	LUT-yliopisto
paikalla	Janne	Kanner	CSC	CSC
este	Kaisa	Miettinen	Unifi	Jyväskylän yliopisto
paikalla	Helena	Laaksonen	Tietoarkisto	Tietoarkisto
paikalla (pj.)	Leo	Lahti	Tutkijajäsen (Unifi)	Turun yliopisto
paikalla	Hanna	Lahtinen	Arene	Laurea
paikalla	Riitta	Lähdemäki	FUN	FUN
este sijainen	Riitta Jussi	Maijala Varkemaa	Suomen Akatemia Suomen Akatemia	Suomen Akatemia Suomen Akatemia
paikalla	Sanna	Marttinen	Tulanet	Tulanet
este sijainen	Liisa Kirsi	Maunuksela Ahola	Tulanet Tulanet	Ruokavirasto Työterveyslaitos
paikalla	Maija	Ojanen-Saloranta	Tulanet	VTT
paikalla	Emilia	Palonen	TSV	Valtiotieteellinen yhdistys
este	Taina	Pihlajaniemi	Unifi	Oulun yliopisto
paikalla	Seliina	Päällysaho	Tutkijajäsen (Arene)	SeAMK
este	Juhani	Soini	Arene	Turku AMK
paikalla	Arja	Tuuliniemi	Kansalliskirjasto	Kansalliskirjasto

Läsnä

Henriikka Mustajoki (TSV), esittelijä
Ilmari Jauhiainen (TSV), sihteeri

Marita Kari, esittelijä kohta 3
Mira Söderman, esittelijä kohta 7

Asiantuntijaryhmien ja työryhmien puheenjohtajat:

Aino Helariutta (Laurea) – oppimisen avoimuus
Miki Kallio (OY) – toimintakulttuurin avoimuus
Mari Katvala (OY) – julkaisemisen avoimuus

Mikko Pohjola (MMM) – rahoitustyöryhmä
Anne Sunikka (Aalto) – aineistojen avoimuus

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

2. Edellisen kokouksen muistio tiedoksi

- Liite: [Muistio 10.6.2024](#)

3. Avoimen tieteen ja tutkimuksen seuranta

Vuoden 2024 seurannan kyselyn vastausaika päättyi 14.6. Marita Kari (TSV) esitteli alustavia tuloksia. Seurantakyselyyn vastattiin erinomaisesti: yliopistot 93 %, ammattikorkeakoulut 100 %, tutkimuslaitokset 92 %, yhteensä 96 %.

- Liite 1: [Avoimen tieteen ja tutkimuksen seuranta 2024](#)
- Liite 2: [Seurannan indikaattoriyökirja](#)

Keskustelua herätti se, että seuranta on kirittävämpi silloin, kun ylimmille avoimuuden tasoille ei pääse liian helposti. Kannatusta sai matemaattisten pyörityssääntöjen käyttäminen avoimuuden tason määrittelyssä. Esimerkiksi taso 5 edellyttää asteiden keskiarvoksi vähintään 4,5. Muutoksia tehtiin vain tasoja 3–5 koskien. Seurannan lopulliset tulokset vahvistetaan ohjausryhmän 15.10. kokouksessa.

4. Avoimen tieteen rahoitustyö

1.8.2024 aloittanut rahoitustyöryhmän puheenjohtaja Mikko Pohjola (MMM) esittäytyi ohjausryhmälle. Ilmari Jauhiainen esitteli rahoitustyöryhmän kuulumisia ja kertoi syksyn suunnitelmista avoimen tieteen rahoituksen tiekartan valmistelemiseksi kommentointia varten.

- Liite 1: [Rahoitusryhmän kuulumisia](#)
- Liite 2: [Rahoituksen tiekartan työdokumentti](#)

Ohjausryhmässä pidettiin tiekartan hahmoteltua rakennetta selkeänä. Lisäksi toivottiin lopulliseen tiekarttaan enemmän konkreettisia keinoja, miten avoimen tieteen kustannuksia voitaisiin kattaa, sekä visualisointia tukemaan tiekartan ymmärtämistä. Keskustelua herätti myös tiekartan suositusten seuraaminen. Tiekartan kommentoitava luonnos esitellään ohjausryhmän kokouksessa 15.10.2024

5. Ohjausryhmän kokoonpano 2025–2026

Avoimen tieteen ja tutkimuksen ohjausryhmän kokoon kutumisesta on sovittu [yhteisissä käytänteissä](#) seuraavasti:

- Jäseniä enintään 20
 - Yhdellä organisaatiolla voi olla useampi jäsen
 - Mikäli joku nimeävää organisaatioita edustava henkilö on estynyt osallistumasta ohjausryhmän kokoukseen, häntä ensisijaisesti sijaistaa saman organisaation nimetty varajäsen.

Ohjausryhmän kokoonpano vuosina 2023–2024 on ollut:

- Unifi 4 jäsentä
- Tulanet 3 jäsentä
- Arene 2 jäsentä
- Tutkijajäsenet 3 jäsentä (yksi Unifilta, yksi Tulanetiltä ja yksi Arenelta)
- Suomen Akatemia 1 jäsen
- Kansalliskirjasto 1 jäsen
- FUN 1 jäsen
- CSC 1 jäsen
- Tietoarkisto 1 jäsen
- Finn-ARMA 1 jäsen
- FUCIO- ja AAPA-verkostot 1 jäsen
- TSV 1 jäsen
 - Yhteensä 20 jäsentä.

Ammattikorkeakoulukirjastojen AMKIT-konsortio oli ennen ohjausryhmän kokousta ehdottanut omaa edustustaan ohjausryhmään, koska avoimen tieteen merkitys on lisääntynyt AMK-kirjastoissa. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin mahdollisuudesta kutsua opetus- ja kulttuuriministeriöstä edustus ohjausryhmään. OKM:n edustus olisi tärkeä esimerkiksi UNESCO:n avoimen tieteen suosituksen myötä lisääntyneiden kansainvälisten avoimen tieteen kytkösten takia.

Keskustelussa todettiin, että 20 jäsentä on jo verrattain iso ohjausryhmäksi. Toisaalta todettiin, että laajapohjainen edustus ohjausryhmässä on tärkeää organisaatioiden sitouttamiseksi avoimen tieteen edistämiseen.

Ohjausryhmässä keskusteltiin myös, että selkeimmin muutosvaraa olisi Unifin ja Tulanetin edustajissa. Alkuperäinen ajatus on ollut, että laajalla organisaatioiden johdon edustuksella sitoutettaisiin organisaatioita paremmin avoimen tieteen edistämiseen. Keskustelussa huomautettiin, että samaa päämäärää voitaisiin ajaa myös jalkauttamalla avoimen tieteen ja tutkimuksen sihteeristöä esimerkiksi Unifin rehtorineuvostojen kokouksiin. Erityisesti Unifin osalta jäsenmäärän vähentämistä puolsi keskustelujen mukaan myös se, että moni muu ohjausryhmän jäsen tulee yliopistosektorilta.

Ohjausryhmässä pohdittiin myös, pitäisikö tutkijajäsenet laskea suoraan osaksi Unifin, Tulanetin ja Arenen edustajia, erittelemättä tarkemmin, ketkä edustajista ovat tutkijoita. Tähän todettiin, että tutkijajäsenten erittelemine on viestinnällisesti hyödyllistä, jotta tutkijoiden kiinnostus avoimen tieteen kysymyksiin lisääntyy.

Päätös: Unifi ja Tulanet nimittävät ohjausryhmään kaudelle 2025–2026 kumpikin yhden jäsenen vähemmän kuin kaudelle 2023–2024. Muiden nykyisessä ohjausryhmässä edustettujen organisaatioiden nimeämien jäsenten määrään ei tule muutoksia. Unifin, Tulanetin ja Arenen pyydetään kunkin nimeävän ohjausryhmään ainakin yhden tutkijajäsenen. Ohjausryhmään pyydetään kaudelle 2025–2026 edustus myös AMKIT-konsortiolta sekä opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

6. Tilannekatsaus CoARAn toimintaan

Mira Söderman (TSV) esitteli CoARAn viimeaikaista toimintaa. Esityksessä avattiin CoARAn sitoumuksia ja toimintasuunnitelmaa, CoARAn kansallisia jaostoja ja erityisesti Suomen jaoston toimintaa sekä Cascade Funding -projekteja.

- Liite: [COARAn tilannekatsaus](#)

7. Muita asioita

- Henriikka Mustajoki kertoi 16.9.–25.10.2024 järjestettävästä Avoimen tieteen ja tutkimuksen [julistuksen päivityksen](#) kuulemiskierroksesta. Kuulemiskierroksen jälkeen ohjausryhmä viimeistelee ja hyväksyy julistuksen
- AVOTT-arkkitehtuurin jalkauttamista on suunniteltu CSC:n, Datanhallinnan arkkitehtuurin työryhmän sekä FUCIO- ja AAPA-verkostojen kanssa. Ohjausryhmä kehotti osallistamaan myös muita sidosryhmiä arkkitehtuurin jalkauttamiseen.

Ohjausryhmän työsuunnitelma, syksy 2024

Aika		Käsittelyvaihe	Päätös
Lokakuu	Seurannan tulokset	2. käsittely	x
	Seurannan indikaattorit	1. käsittely	
	Rahoituksen tiekartta	Hyväksyntä kommentoinnille	x
	Kokooma- ja yksittäisteosten osalinjaus	Kommentoinnin tulokset	
	Avoimen tieteen palkinnot		x
Joulukuu	Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen päivitys	Kuulemiskierroksen tulokset	
	Avoimen julkaisemisen kokonaiskustannuskysely	Tulosten esittely	
	Seurannan indikaattorit	2. käsittely	x